

В. В. Овсієнко

Всеукраїнське товариство політичних в'язнів і репресованих

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ І РЕПРЕСОВАНИХ – громадська неурядова організація, котра об'єднує переслідуваних комуністичним режимом осіб. Засн. 1989 у Києві як Всеукр. товариство репресованих. Масове звільнення укр. політв'язнів із комуніст. концтаборів 1987–89 в умовах лібералізації тоталітар. режиму стимулювало пошуки легал. форм тієї самої «антисовет.», «антикомуніст.» діяльності, за яку їх переслідували ув'язненням, засланням, спецпоселенням, звільненням з роботи, цькуванням у ЗМІ. Товариство складається із центр. органів і регіон. об'єднань в АР Крим, областях, Києві та Севастополі. Кер. органи: голова, Провід, Координац. рада, які обираються на 3 р.; наук.-метод. рада. Діяльність організацій здійснюється за рахунок пожертв та внесків. Товариство організувало мітинги, демонстрації, конгреси, наук. конф. тощо з вимогою надання Україні незалежності. Особливо успіш. були проведені у Києві мітинг у День прав людини 1 грудня 1989 та демонстрація 1991 в зеків. уніформах. Подібні акції проводили й обл. філії на місцях. Після 24 серпня 1991 діяльність Товариства спрямов. на зміцнення Укр. Держави, сприяння держ., нац. і духов. відродженню України, побудову демократ. держави, формування громадян. суспільства, відновлення громадян. прав репресованих, надання морал. і матер. підтримки чл. організації (40 тис. осіб). Значна увага приділяється правозахис. діяльності. Організація бере активну участь у суспільно-політ. житті, у вибор. кампаніях; проводить міжнар. конгреси, зокрема 22–23 червня 1991 в Києві спільно зі Світ. лігою укр. політв'язнів Товариство організувало 1-й Всесвіт. конгрес укр. політв'язнів, у якому взяли участь бл. тисячі делегатів з Канади, США, Великої Британії, Польщі, Нідерландів, Австралії, Литви, Естонії, Вірменії, Ізраїлю, Білорусі, Росії. Конгрес висунув вимогу про негайне надання незалежності Україні. 2-й Всесвіт. конгрес укр. політв'язнів відбувся 4–6 червня 1993 у Києві (взяло участь 1,2 тис. осіб із 18-ти країн світу). Конгрес закликав надати необхід. соц. захист репресованим. 1995 Товариство провело Міжнар. конгрес політв'язнів комуніст. режимів; учасниками форуму були чл. нац. асоц. колиш. політв'язнів із 21 країни. Було ухвалено Відозву Міжнар. конгресу політв'язнів комуніст. режимів до урядів та громадськості посткомуніст. країн щодо міжнар. суду над комунізмом. Товариство видає ж. [«Зона»](#) (від 1992), веде просвітницько-виховну роботу

серед молоді, домагається проведення кримінал.-судових процесів за комуніст. злочини в Україні. 7 квітня 2000 Товариство висунуло вимогу до РФ про компенсац. виплати репрес. українцям за примус. працю на її території. Голова – *Є. Пронюк*.

Бібліографічний опис:

Всеукраїнське товариство політичних в'язнів і репресованих / В. В. Овсієнко//
Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І.
Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних
досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-30034>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України
([докладніше](#)).